

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

Bonbons. Bagatell

I Idun, julnumret, 1900, sid. 22–23.

Två borgarfröknar sitter på ett konditori och äter gräddbakelser med lika goda aptit som de skvallrar. Särskilt intressant är att den unga studenten Signe öppet deklarerat sin kärlek till den farligt lockande doktor Bäve. Medan de sitter där med sina huvuden tätt ihop kommer Signe in och sätter sig vid ett bord. De båda fröknarna går nådigt fram till henne och får veta att hon väntar på doktorn. Doktorn gör entré. Han bjuder fröknarna på konfekt och vin. Därefter håller han ett litet tal där han delar ut ris till stadens alla upplåsta fröknar och ros till Signe. Fröknarna bryter hastigt upp och lämnar konditoriet. Det lilla stycket avslutas i en tablå där doktor Bäve och Signe höjer sina glas för att skåla med varandra.

[– Läs mer om verket här](#)

Tillgängliggjord i samarbete med Dramawebben.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Dramawebben och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/KuylenstiernaE/titlar/Bonbons/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb99920485-faksimil>

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNS JUL · 1900 ·

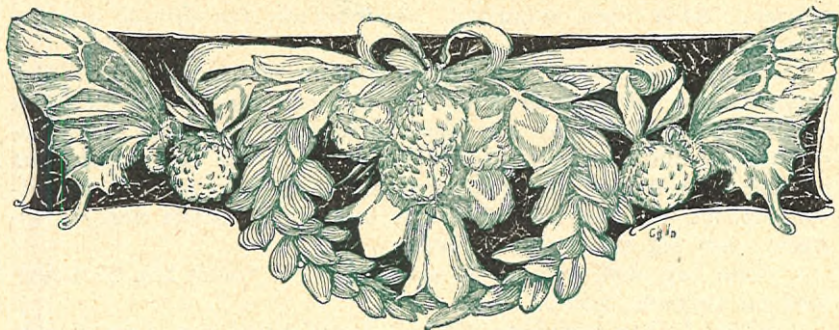

R. Widing Lit.

Efter en skiss af V. ANDRÉN.

Utgivare: FRITHIOF HELLBERG.

Pris 1 krona.

BONBONS.

AF ELISABETH KUYLENSTIERNA.

BAGATELL I EN AKT.

PERSONER: INGER, 18 år.
ASTRID, 22 år.

DOKTOR HANS BÄVE, 31 år.
SIGNE, 19 år.

(Scenen föreställer ett rum på ett konditori; plyschmöbler, speglar, imiterade gobeliner på väggarna. Inger och Astrid sitta vid ett bord och äta bakelser. Båda klädda i eleganta promenaddräkter).

(fortsätter ett samtal; hon för just skeden med en bakelsebit upp till munnen.)

Och tänk du, Inger, så sa' han, att små familjeflickor ä' som bonbons, när man fått sig en god middag, halka de så lätt ned efteråt.

INGER.

Så oförskämdt! — (beundrande.) Men han är väldigt stilig ändå, fast han säger förstås gräsliga saker. Hör, skall du få höra! (de båda flickhufvudena nästan tangeras hvarandra.) Jo, på supén hos Jonssons kom han fram till mig och frågade, om jag ämnade mig till skönhetstäflingen . . .

ASTRID (indignerad).

Om du . . . ? Det var då höjden!

INGER.

Ja, det tyckte jag med. Man kan ju få tycka, hvad man vill (Förläget spritande med fingrarna) men det är väldigt djärf att säga det. Och jag vet, han tycker, jag ser bra ut.

ASTRID (stelt).

Kära du, det tycker han visst om alla.

INGER (häftigt).

Å heller! Doktor Bäve är tvärtom känd för att vara mycket diffcil. Signe Lodén, den där rödhåriga studentskan, har allt gråtit många tårar för hans skull.

ASTRID (intresserad).

Är hon också kär i honom?

INGER (upplysande).

Ja visst, kära du! Det blef visst, när hon låg sjuk i vintras. Och så lustig hon är sedan! Hon bryr sig inte ett dugg om att göra någon hemlighet af sitt tycke. Hon tillstår det helt öppet.

ASTRID.

Fy, så okvinnligt!

INGER.

Ja, jag har sagt till henne: Tänk, om doktor Bäve får veta, att du är kär i honom? Och då svarade hon: Så är det ingenting blygs öfver.

ASTRID (skakar på hufvudet).

Ja, det är verkligen moderna idéer, men Signe har ingen aning om, hur vådligt herrar göra narr af sådant där.

INGER (sätter sig till rätta).

Nej, hon har ingen erfarenhet. — Från det ena till det andra, hvad tycker du om min nya promenaddräkt, Astrid?

ASTRID (entusiastiskt).

Jo, den är alldeles förtjusande! — Skada bara, att inte rödt går så bra mot din hy.

INGER.

Rödt, som just är min färg! — Du har också ny klädning. Den är mycket chic, men sitter den inte för stramt?

ASTRID.

Nej, jag kan få bägge händerna emellan.

INGER.

Ja, du är ju mycket mager — smal, menar jag. Doktor Bäve brukar alltid säga, att du är så lätt som chiffon att dansa med.

ASTRID (smickrad).

Säger han — Ja, han tycker, att du dansar utmärkt också.

INGER (skrattande).

Tänk du, hvad det skall reta Signe, att han dansar, när hon är tvungen att låta bli.

ASTRID (nickande).

Ja, stackars liten — och stackars doktorn med, som är föremål för så mycken beundran.

INGER.

Ja, jag kan då Gud ske lof ta mig fri.

ASTRID.

Ja, jag med.

INGER (efter en paus).

Jag undrar, om han kommer med på L. W:s utfärd.

ASTRID (ängsligt).

Tror du inte det?

INGER (viktigt).

Jo, nog tror jag det förstås, för häromdagen sa' han så här: »För en ung dams skull vill jag gärna vara med om utfärden.»

ASTRID.

Frågade du inte hvilken?

INGER (menande).

Nej, det tror jag jag vet.

ASTRID (likaledes menande).

Ja, det tror jag, att jag också gör.

BÅDA.

Ack, om det blefve vackert väder!

SIGNE kommer in utan att märka de bägge flickorna, ser sig omkring och sätter sig slutligen, gladt väntande, vid ett bord.

ASTRID (knuffar på Inger).

Ser du, där är Signe! Hvad hon ser blek och malänt ut, men vackra ögon har hon.

INGER.

Ja — så stora så. Ska' vi gå fram till henne?

ASTRID (reser sig).

Ja vars!

(båda flickorna närma sig Signe).

INGER.

Goddag, söta du, så roligt att träffa dig.

ASTRID (nästan samtidigt).

Goddag, Signe lilla! Går du ensam in och äter snask, du?

SIGNE (förlägen).

Ja — ja, det vill säga, jag väntar en bekant.

INGER.

Jaså — då är det inte värdt vi slå oss ned här, för det är väl ingen, som vi känner?

SIGNE (rodnande).

Å jo, något litet känner ni honom.

ASTRID (besträffande).

Sa du honom, Signe! Går du ensam på konditorier med herrar?

SIGNE (lugn).

Ja, det har jag gjort många gånger. Jag har ju just inga flickvänner.

INGER (*spetsigt*).

Å ja, har du godt om manliga vänner, tröstar du dig nog öfver den förlusten.

SIGNE.

Ja, jag är nöjd med utbytet.

ASTRID.

Nå, får man vara så nyfiken och fråga, hvem du nu väntar?

SIGNE (*teckande*).

Doktor Bäve.

ASTRID och INGER (*på samma gång*):

Åh!

DOKTOR BÄVE kommer hastigt in, ser sig omkring och stannar på något afstånd från flickorna.

SIGNE (*liftigt*).

Hans, här är jag. (*Skyndar emot honom*.)

INGER (*sakta*).

Hon sa' Hans, hörde du?

ASTRID (*spetsigt*).

Ja, det låter ju tämligen förberedt. Jag tror vi kan afdunsta.

DOKTORN (*fram*).

Godmiddag, mina damer, ett högst angenämt sammanträffande; jag kom hit för att utbedja mig en grace och finner tre.

INGER (*kokett*).

Ja, det händer ibland, att man får för mycket af det goda. Nå, den grace, doktorn skulle bedja om, blir den beviljad?

DOKTOR BÄVE (*ser varmt på Signe*).

Jag hoppas det. (*Skämsamt*.) Som damerna vet, är mitt valspråk: »Veni, vidi, vici.»

SIGNE (*stilla*).

Ska vi inte sätta oss?

INGER.

Tack, vi ska gå.

ASTRID.

Ja, för all del, låt inte oss störa — bonbonsidyllen.

DOKTOR BÄVE (*skattande*).

Jaså, mina bevingade ord gå tillbaka som vissa hugg. Nå ja, det kan ingen hjälpa, men efter vi nu ä' på bonbonterritoriet med två af dess mest fortjusande representanter, — för Signe får nog i det fallet, som i så många andra liknande, stå *hors concours* —, skulle vi ej då göra oss en treflig stund. Sitt ned, mina damer! (*placerar stolar och ropar utåt konditoriet*.) Vin och konfekt! (*sätter sig bredvid Signe*).

ASTRID (*upplarnande*).

Det här blef ju en impromptufest, tack vare doktorn.

INGER.

Ja, därför är doktorn också skyldig att hålla festtalet.

DOKTORN.

Skall bli mig ett nöje. (*Vin och konfekt komma in, Hans Bäve tar en hand full af den senare och låter bitarna smattrande falla mot tallriken*.) Mitt auditorium! (*höjer vinglasen i andra handen*.) Det muntra smattret mot asietten, de vackra, fina konfektfärgerna, den koncentrerade sötman, allt detta så lockande för kvinnogommar, har också sitt behag för det andra könet, i synnerhet om man får skölja ner det med ett glas ädelt vin. Fröken Astrid, ni talade om bonbonsidyller, ett förträffligt namn på balsalarnas flirt, hvilken har lika litet gemensamt med den sunda, närande kärleken som konfekt med nyttig hvardagsföda. Och ändå tillåter jag mig nu — med Signes hand i min — säga ett tack till alla de societetens små sockerdockor, hvilka omedvetet visade mig vägen till en enkel, modig liten kvinna, till Signe: *min fästmo*. Jag vet ju, att både fröken Inger och fröken Astrid äro Signes vänner och gärna dricka vår skål, inte sant? (*Alla klinga*). Men ska vi nu inte smaka på sotsakerna?

INGER.

Nej, jag har fått första varningen och ämnar hädanefter akta mig för confetti. Det är visst oftast mjöldrögor, elegant kanderade, herrarna låter regna öfver oss med sitt smicker.

ASTRID.

Ja, och när de slösat nog på sin mardigras-fest i lifvet, gå de med jämnmod in i den långa fastetiden.

DOKTORN.

Bra pareradt, mina unga damer! — Skarpa pilar, skada bara, att föremålet har den mest ogenomträngliga pansarskjorta.

SIGNE.

Om ingen vill ha konfekt, äter jag ensam.

INGER.

Gör det, så blir du så söt. Nej, nu är jag tvungen att taga adjö.

ASTRID.

Jag med. Adjö, söta lilla Signe! Adjö doktor Bäve.

INGER.

Au revoir Signe! Herr doktor! (*De gå*.)

DOKTORN.

Nu skölja vi ned dem med ett glas vin — dem och bonbons'en. — Signe!

SIGNE (*höjer glaset*).

Hans! Min Hans!

(*Tablå*.)(*Illustratör: VICTOR ANDRÉN.*)

SATYREN.

AN BAR DAGLIGEN till pensionen dess vattenför-råd i en lång tråkagge, troligen äfven de kvistar och strån, som förbrukades till bränsle i köket, och dessemellan hjälpte han till, hvar det behöfdes en stark rygg. Bland annat såg jag honom forsla mursten i korgar uppför den trapplikt branta stigen till den pågående utbyggnaden af huset, svettig och tjutande af raseri med oartikulerade klagoskri. Vanligen arbetade han dock tyst och ihärdigt som en häst, och äfven när han gjorde uppror, skedde det bara i ljud, sällsammare än jag hört någon mänsklig strupe frambringa, men det blef aldrig till handling.

Han kallades Teddè, hvilket han naturligtvis icke var döpt till, och när jag hos värden, den hederlige Don Pancrazio, sökte utröna ursprunget därtill, öfverraskade han mig med förklaringen, att det var härleddt ur samma namn som hans eget. Jag fick så ta det på god tro, ehuru det påmint mig om den gamla karaktäriseringen af filologer som folk, hvilka fästa föga afseende vid vokaler och intet alls vid konsonanter. Men hans namn var icke det enda sällsamma med honom, ty han var helt och hållet en obegriplig och osannolik varelse.

Hans långa underkropp var djurlikt svängd liksom hos en bock som rest sig på bakbenen, hans korta, nakna fötter voro klumpiga och tjocka, som om de varit ämnade att afslutas med klöfvar, hans starka händer likaså, och hela hans gestalt tycktes vara luden som ett djurs. Hans hufvud smalnade af öfver de spetsiga öronen så fort, att det icke blef nämnvärd plats för någon panna, hans små ögon sutto så nära hvarandra, att det såg ut, som om de voro ämnade att bilda ett, och kring den breda munnen samlade sig så ansiktet till en skäggig nos, som föga påmint om mänsklig form.

Men var han också en människa? Det föreföll en långt troligare, här på Sicilien, satyrernas gamla skogsdunkla jord, som lagts bar och blek af människohand och seklers trampande steg, att han var det sista exemplaret af en annars utdöd ras, jagad bort ur lundar, dem yxan fällt, ihjältörstad vid källor, som torkat, störtad i skrämsel utför bråddjup af klockors klang, en sista vettvill gengångare från en förändrad värld. En gengångare midt i solen! Hur skulle det kunnat vara annorlunda med väsen som drucko sin näring direkt från naturens bröst och logo bredt mot ljuset och värmen och skälfde för natten med alla de hemska färor den födde i en dunkel hjärna? Grekerna, som skapade om allt efter sitt beläte, hade i sin konst äfven förskönat satyrens typ, hvälft ögonen själfulla, lagt en obekymrad njutningsvishet öfver munnen — här var skogarnas skygga djurmänniska, knappt nådd till medvetande, knappt begripande något annat, än att lust gjorde godt, och smärta ondt, och att hindrad lust var smärta.

Det var nog ungefär allt hvad Teddè förstod, att kaggen var tung, och att mursten var tyngre, att mat kunde vara god, men sällan var det, att flertalet människor hade makt öfver honom, och att denna makt tagit gestalt i den lilla stadens polis Konstapel (en utfattig stackars ättling af normandiska baroner, som nu icke ägde mera i sina förfäders förfallna palats än det månsken, som flöt in öfver gården — men det gick öfver Teddès horisont att hålla reda på.) Han hvarken talade eller förstod italienska, och äfven af ortens dialekt uppfattade han blott på måfå de allra enklaste uttryck af vana och association, ungefär som en hund gör det. Hans eget oartikulerade tal antogs af dem som vant sig att tyda det vara fördärfvad dialekt, men kunde lika gärna tagas för lämnningar af ett annars utdött språk af härmade naturljud och affekter, som omedelbart gäfv sig uttryck i dofta och gnisslande skrik. Jag var böjd för att tro, att äfven hans namn härstammade från detta språk och icke från San Pancrazio, att det förr haft ett annat fyligare och vildare ljud af bubblande vatten eller grottans eko och omformats af hans barnallande tunga till sin intetsägande form.

Af alla nutidens invecklade förhållanden, förnimbara äfven på denna lilla ort genom en ström af rutiga engelska eller mossbruna tyska turister med deras kortkjortlade damer, uppfattade Teddè ingenting annat, än att dessa människor hade kopparslantar och ibland genom ett ofattbart sammanstötande af lyckliga omständigheter kunde förmås att skänka honom sådana. Mötte han dessa företeelser, hann dock denna tanke aldrig ta form i hans hjärna, förr än det var för sent, så förvånad tycktes han bli att se deras främmande ansikten dyka upp midt i hans dunkla drömmar, där han gick plirande och skelande mot solen med kaggen på axeln, sällsammare, uråldrigare än någon af den lilla gamla stadens af sekelnötta och otaliga gånger använda stenar hopfogade murar. Men såg han dem från ryggen, hann hans förvåning bli till begär, och han nådde dem i några

(Forts. å sid. 25.)